

Moet ik het echt over die viezige grijsaard hebben? Ik vind het vreselijk dat mensen zo genieten van wat vies en lelijk is. De viezige grijsaard laat me niet los. Maar als je moet gaan nadenken over alle keien die de zee tijdens een storm op de kades achterlaat... Ik ben hem al twee keer tegengekomen.

Hij ziet eruit als iets wat vergeten in een hoekje van een tweedehandswinkel onder een berg andere spullen ligt. Hij draagt een grote, grauwbroune overjas waar de rafelranden van zijn broek maar net onder vandaan steken, zijn handen verdwijnen in de lange mouwen en de kraag komt tot over zijn ongeschoren wangen, waar de randen van een morsige, slappe, zwarte hoed overheen hangen. Toen hij de kruidenierszaak binnenstapte, viel er een schaduw over de lege potten op de toonbank, zoals wanneer een grote vogel boven je hoofd langsvliegt.

De kruidenier stond net aan een dametje uit te leggen dat ze alleen sterkedrank kon krijgen als ze twee liter tegelijk nam, zo was de wet. De vrouw gooide haar charmes in de strijd en probeerde de kruidenier over te halen: ja, natuurlijk, zo was de wet, maar voor haar kon hij toch wel een uitzondering maken, wat wou hij dat ze met twee flessen deed? Ze was toch geen dronkenlap! De kruidenier, wiens winkel

een week dicht was geweest omdat hij vleeswaren had verkocht op een dag dat dat niet mocht, wond zich op: 'Twee liter, mevrouw, zo is de wet, en ik ga de wet niet overtreden! Niet voor mijn moeder, niet voor mijn vrouw en niet voor mijn zoon!' Hij praatte hard en keek iedereen aan met een uitdagende blik, alsof hij wilde zeggen: 'Jullie zouden allemaal inspecteurs kunnen zijn, maar mij krijgen jullie niet!' Die week met dichte deuren zat hem nog steeds hoog. De morsige grijsaard liep dwars door de winkel heen en bleef staan voor de kruidenier, die ophield met schreeuwen. De oude man legde zijn hand op de mouw van de kruidenier en fluisterde: 'Kaviaar.'

Ik stond al best een tijd te wachten tot het mevrouwetje klaar zou zijn met haar alcoholaankoop. Er waren ook drie Engelse dames op leeftijd die paardengehakt wilden en maar niet begrepen waarom je broodbonnen nodig had voor paardenvlees. Ze slaakten opgewonden kreetjes. Niemand protesteerde toen de kruidenier eerst de oude man hielp. 'Had u rode kaviaar gewild?' vroeg hij. 'Die heb ik al heel lang niet meer.' De oude man keek hem aan. 'Kaviaar,' fluisterde hij nog eens. 'Rode?' herhaalde de kruidenier. Iedereen bleef geduldig wachten. 'Kaviaar,' fluisterde de oude man, hij ging nog dichterbij de kruidenier staan, die terugdeinsde, en fluisterde hem bijna in het oor: 'Ik ben doof, wilt u het opschrijven?' De rest van het gesprek verliep met het gebarenspel van een stomme film. De kruidenier knikte, verdween naar achteren en kwam terug met piepkleine potjes zwarte kaviaar: 'Zeventig, zestig, veertig,' zei hij terwijl hij de getallen op het papier schreef en de grijsaard vragend aankeek.

Die stak zijn hand uit en pakte een van de potjes. Een ring met een grote diamant kwam tevoorschijn en schoof weer terug in de mouw. Ik voelde dat ik rood werd toen ik merkte dat hij me naar de diamant zag kijken. Hij betaalde en liep de winkel uit. De kruidenier schudde even zijn hoofd en vervolgde toen zijn discussie met de drie Engelse dames. Het mevrouwtje kon er nog steeds niet toe besluiten twee liter sterkedrank te kopen terwijl ze er maar één nodig had.

De oude man stond aan de andere kant van de straat, tegenover de kruidenier. Ik merkte het meteen. Zodra hij me naar buiten zag komen, stak hij over en snelde naar me toe.

Het was al donker. De straatlantaarns waren aan, maar de stroom was zo zwak dat de bollen voor de huizen slechts rood kleurden als reuzentomaten – en ongeveer evenveel licht verspreidden. Mijn rubberzolen gleden weg op de natte stoeptegels, de mensen praatten luid en de tram scheerde met het lawaai van een smidse langs het trottoir. De capuchon van mijn regenjas werkte als een stel oogkleppen en ik kon mijn hoofd niet draaien. Ik voelde dat de oude man achter me liep.

Er is geen leeftijd waarop een vrouw alleen hoort te leven. Zolang ze jong is, heeft ze een chaperon nodig. Later een bewaakster. Ik leef alleen. Dat komt door juni 1940, want op de weg van die juni ben ik de mensen kwijtgeraakt dankzij wie ik niet alleen was. Alles is volledig in elkaar gestort. Dus hier sta ik, in Nice, met mijn laatste briefjes van honderd frank. En mijn jeugd aan een zijden draadje. Waarom komt alles altijd tegelijkertijd?